

גיבוש זהות מתבגר - ריאיון

ענבל שני-צינוביץ'

פרופיל אישיותי-רגשי וסטטוס גיבוש 'זהות האני' בקרב מתבגרים מחוננים

ענבל שני-צינוביץ'

חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה"

אוניברסיטה חיפה

הפקולטה למדעי החברה

החוג לפסיכולוגיה

אפריל, 2008

התלמידים על השתתפותם ביום העשרה שבועי, ואילו שאר התלמידים באותה כיתה סווגו כתלמידים לא מחוננים (אף זאת בהתאם לדיווח שלהם לגבי עצמם, על כך שלא אותרו מעולם כתלמידים מחוננים), הקריטריון הבסיסי בן השתמשנו עבור השתייכות לקבוצה זו הייתה השתתפות של מעל שנתיים במסגרת יום העשרה שבועי. קבוצה זו מנחה 142 תלמידים.

דגימת התלמידים הלא-מחוננים

תלמידים לא-מחוננים נדגמו בשני אופנים: ראשית, בבתי ספר בהם דגמנו כיתות מחוננים, נדגמו אקראית תלמידים לא-מחוננים (באופן כותתי) מכיתות מקבילות, במקביל למספר כיתות המחוננים. שנית, בבתי ספר בהם ניסינו לאתר תלמידים מחוננים שאינם לומדים במסגרת טיפוח בעת ביצוע המחקר, נדגמו התלמידים לא-מחוננים במקביל לדגימת התלמידים המחוננים. תלמידים אלו, למעשה, לא ענו על הקריטריונים לפיהם נדגמו המחוננים (ראה לעיל). כפי שדיווחו לגבי עצמם. בשאלון פרטי הרקע הם ציינו כי מעולם לא אותרו כמחוננים ולא השתתפו באף מסגרת טיפוח למחוננים. קבוצה זו מנחה 428 תלמידים.

להלן יוצג כלי המחקר הנוכחי.

כלים

סולם סטטוס זהות האני ('EOM-EIS-2' Extended Objective Measure of the identity Status Scale
(Bennion & Adams' 1986)

שאלון ה- EOM-EIS-2 הינו שאלון דיווח עצמי המיועד להעריך את מידת גיבוש זהות האני, על-פי הסיווג שנעשה על-ידי Marcia (1966a). סיווג זה מתבסס על שני מרכיבים של זהות האני: תהליך החקירה ומידה המחויבות של הנבדק לזהות עצמית מסוימת, כל ממד שכזה מוערך בצורה דיכוטומית

2 דיווח זה כלל מספר שאלות העוסקות בהשתתפות התלמיד במסגרת ההעשרה (שם תכנית ההעשרה) המשך הזמן בו השתתף בה וכו'), על מנת לנסות ולהבטיח כי דיווח התלמיד הינו תקף. עם זאת, יש לציין כי למרות המאמצים לסווג את הנבדקים באופן נכון לקבוצות, עדיין קיימת האפשרות כי נפלו טעויות זיהוי במספר מצומצם של מקרים, בשל אופיו של הדיווח העצמי.

3 השאלון של Bennion and adams (1986) הינו גרסה מאוחרת של שאלון EOM-EIS המקורי (1984, grotevant & adams) בו נערכו שיפורים בחלק מן השאלות העוסקות בתחום הבינאישי.

חינוך, קיים' לעומת לא קיים'. על-ידי הצלבה של שני מרכיבים אלו של זהות, מקבלים טקסונומיה עם ארבע קטגוריות של ניבוי זהות: פזירות זהות, סגירות מוקדמת, סורטורים והשגת זהות (ראה לוח 3, עמ' 28). שאלון ה- EOM-EIS-2 כולל 64 פריטים ומתייחס לשמונה תחומי חיים: מקצוע, דח, פוליטיקה, פילוסופיה חיים, ידידות, חברות עם בן-המין השני, תפקיד מיני וביולוגיה. שמונות תחומים אלו מצטרפים לשני ממדים: הממד האידיאלודי (מקצוע, דח, פוליטיקה ופילוסופיה חיים) והממד הבינאישי (ידידות, חברות עם בן המין השני, תפקיד מיני וביולוגיה). ראה פריטים לדוגמה בלוח 5 (השאלון המלא מוצג בנספח I).

בכל ממד ישנם פריטים שמייצגים את ארבע רמות גיבוש הזהות בהתאם לנוכחות או היעדר חקירה ומחויבות. פירושה של המחקירה הינו התמודדות פעילה עם קונפליקטים יחקירה פעילה של אלטרנטיבות; פירושה של מחויבות הינה ההשתייכות שהמתבגר מרגיש כלפי מגוון ערכים בחייו. מתבגר באוריינטציה של פזירות זהות לא חווה תהליך חקירה ולא הגיע למחויבות. מתבגר באוריינטציה של סגירות מוקדמת לא חייה תהליך חקירה פעילה אולם עדיין לא הגיע למחויבות ואילו מתגבר אשר הינו משיג זהות חווה תהליך חקירה סיים אותו יחש מחויבות יציבה לגבי ערכים בחייו. הנדבק מתבקש לציין עד כמה כל פריט מאפיין אותו על פני סולם ליקרט בן 6 דרגות (מ-1 – לגמרי לא מסכים ועד 6 – מסכים לגמרי).

לוח 5: קולמות שאלון EOM-EIS-2 ופריטים לדוגמה מכל סולם

<u>פריטים לדוגמה</u>		<u>סטטוס זהות</u>
<u>הממד הבינאישי</u>	<u>הממד האידיאלוגי</u>	
"אני לא חושב על נושאים חברתיים"	"עדיין לא בחרתי במקצוע ואעבוד במה שיתאפשר עד שמשוה טוב יותר יזדמן לי"	פזירות זהות
"דעותיי לגבי תפקידי נשים וגברים דומות לאלו של הוריי"	"הוריי קיוו כבר מזמן שאעסוק בתחום מסוים, ואני מתכוונת/למלא את ציפיותיהם"	סגירות מוקדמת
"נושאים חברתיים עדיין אינם ברורים עבורי ואני עוד משנה דעות לגבי מה שנכון ולא נכון עבורי"	אני מנסה לברר לעצמי אילו עבודות יהיו טובות עבורי"	מורטורים
"לאחר בחינה עצמית מדוקדקת גיבשתי עמדה ברורה לגבי מה יהיה סגנון חיי"	"שקלתי נושאים הקשורים באמונה דתית ויש לי ברורה בנושא"	השגת זהות

ניתוח מרכיבים עיקריים (Principal-Axis Analysis) עם רוטציית Varimax שערענו על סולמות המחקר. העלה מודל ראשוני בעל 19 נורמים הסבירים כ- 60% מהשונות. מרביח הפריטים היו טעונים על ארבעת הגורמים הראשונים, עם ערכים עצמיים (eigenvalues) של מעל 2, עבור ארבעת הגורמים המיוחסים לסולם. לאחר מכן בוצע ניתוח נוסף, על-פי Maximum Likelihood Estimation analysis (שהניב ארבעה גורמים) (בהתאם למודל התיאורטי של ארבעת הסטטוסים המיוצג על-ידי השאלון, ובחנתם לניתוח הראשוני שהוצג לעיל), התוצאות הראו מודל של ארבעה גורמים עם eigenvalues הנעים 1.7 ל – 4.8 עבור ארבעה הגורמים. ארבעה הגורמים האלו מסבירים יחד כ – 26% מהשונות. ממצאים אלו תואמים כמעט במדויקת שעלו במחקרים אחרים שבחנו את שאלון EOM-EIS-2 באמצעות ניתוח גורמים מאשש (Confirmatory Factor Analysis) (ראה למשל, Cakir & Aydin, 2005)

בחינת הפריטים מבחינת תוכנם, הראתה כי מבנה הגורמים במחקר הנוכחי הינו מקבל למבנה הגורמי המקורי שדווח על –ידי מבחרי השאלון (Bennion & Adams, 1986) כלומר, המודל הארבע-גורמי נראה מבחינה תיאורטית, כמודל בעל התאמה טובה (good fit model) ל- EOM-EIS-2 .

מהימנות שאלון EOM-EIS בנסאתו המקטרת נעה בין $\alpha = .67$ ל- $\alpha = .80$ עבור ארבעה סטטוסים זהות (Grotevant & Adam, 1984) במחקר הנוכחי התקבל מהימנויות של $a = .74$ עבור פזירות זהות, באופן דומה, המהימנות שדווחה על-ידי Bennion & Adams (1986) נעה בין $\alpha = .62$ ל- $\alpha = .75$, בממד האידיאולוגי , ו- $\alpha = .58$ ל- $\alpha = .80$ בממד הבינאישי .

בנוסף, בן-עמי (1989) בחנה גרסה עברית של שאלון, בזירה הישראלית, והראתה את מקדמי המהימנות הבאים : סטטוס השנה זהות , $\alpha = .75$; מורטוריום, $\alpha = .80$, טיגירות מוקדמת, $\alpha = .86$, פזירות זהות, $\alpha = .65$. עולה כי מקדמי המהימנות שקיבלנו במחקר הנוכחי תואמים למדי לאלו שדווחו כבר קודם לכן בספרות המחקרית.

הערכת סטטוס גיבוש הזהות מתוך שאלון EOM-EIS-2 :

בהתאם למדריך הקידוד (Adam,1998) ציינון שאלון EOM-EIS-2 נעשה בשני אופנים:

1. הפקת מדד כמותי. על-פיו, הציון נקבע על-ידי סכום הציונים בפריטים השייכים לסטטוס זהות מסוים. כל סטטוס זהות כולל שמונה פריטים כאשר על הנבדק לדרג עצמו על סולם בעל שש דרגות (מ- לגמרי לא מסכים ועד 6- מסכים לגמרי). טווח הציונים האפשרי עבור כל סטטוס זהות נע בין 48- 8. באופן זה הופקו המדדים הבאים : ציון כולל בכל סטטוס זהות. בנוסף, חשוב ציון סטטוס זהות בנפרד עבור כל אחד משני הממדים (אידיאולוגי ובינאישי).
2. שיוך קטגוריאלי לסטטוס. ניתן גם לשייך כל נבדק לסטטוס אחד דומיננטי (מבין ארבעת הסטטוסים) על-פי בחינה כוללת של פרופיל הציונים שלו בכל ארבעת הסטטוסים (ממוצע הפריטים בכל סולם, כפי שתואר בסעיף א'). כך, לכל סולם חושבו ממוצעים וסטיות תקן ובנוסף, חושבו נקודות חתך (cutoff points) לכל אחד מן ארבעת סולמות הסטטוסים. כפי שמוצע על-ידי Akers, and white Jones, (1994), נקודות החתך נוצרו על-ידי הוספת חצי סטיית תקן לממוצע כל סולם. הצעה זו התקבלה כמודיפיקציה מתאימה על-ידי מבחרי השאלון Adams (1994) ונבחנה במחקרים שונים (Schwartz, 2004; Bergh & Erling, 2005) לדוגמא, ממוצע פזירות זהות בממד האידיאולוגי הינו 24.92 וסטיית תקן היא 5.37, לפיכך, נקודות החיתוך של סולם זה נקבעה ל- $27.61 = 24.92 + (5.37/2)$. סיווגו של נבדק לסטטוס זהות מסוים מתבסס על השוואת הממוצע שלו בכל סולם ביחס לנקודות החתך שחושבה עבור אותו הסולם. הסטטוס המאפיין ביותר את הנבדק ייחשב כסטטוס בו ציון הנבדק הוא הגבוה ביותר, מבין כל הסטטוסים, ביחס לנקודות החתך. ממוצעים, סטיות תקן ונקודות חתך מוצגים בלוח 6. בלוח 7 מוצגים הממוצעים, סטיות התקן ונקודות של ארבעת הסטטוסים, בחלוקה לשני הממדים התוכניים: האידיאולוגי והבינאישי.

4 על-פי שיטה נוספת לסיווג, נבדק אשר יימצא מעל לנקודות החתך בסטטוס זהות אחד, יסווג זהות טהור (pure identity status), נבדק שיימצא מעל לנקודות החתך של שני סטטוסים יסווג כבעל סטטוס פחות מבוחן (less sophisticated status), ואילו נבדק שנמצא מעל נקודות החתך של שלושה או ארבעת הסטטוסים יחשב כבעל שיוך מרונה (multi-dropped). לבסוף, נבדק שיימצא מתחת לכל ארבעת הסטטוסים ייחשב כבעל פרופיל סטטוסים נמוך (low profile) (Adams, Shea, & fitch, 1979). במחקר הנוכחי, לא חשובה חלוקה זו לתתי-קטגורית סטטוס, אלא עבור כל נבדק נבחרה הקטגוריה בה קיבל את הציון הגבוה ביותר.

לוח 6: ממוצע סטיות תקן ונקודות חתך, של ארבעת סטטוסי הזהות

נקודת חתך	SD	M	
סטטוס הזהות			
62.24	21.82	51.33	פזירות זהות
50.24	11.53	44.95	סגירות מוקדמת
65.32	12.9	58.87	מורטוריום
63.47	12.18	57.38	הגשת זהות

לוח 7: ממוצעים, סטיות תקן ונקודות חתך, בחלוקה לפי שני הממדים: אידיאולוגי ובינאישי

נקודת חתך	SD	M	
הממד האידיאולוגי			
27.61	5.37	24.92	פזירות זהות
22.52	6.15	19.44	סגירות מוקדמת
29.16	6.33	26.00	מורטוריום
31.84	9.79	26.94	הגשת זהות
הממד הבינאישי			
32.10	10.95	26.60	פזירות זהות
24.90	5.71	22.14	סגירות מוקדמת
33.72	5.98	30.73	מורטוריום
32.75	7.04	29.23	הגשת זהות

מדרך הקידוד של השאלון מספק קוד מלא, כתוב בתוכנת SPSS, על פיו ניתן לשייך כל נבדק לסטטוס זהות מסוים, בהתאם לפרופיל שלו ביחס לנקודות החיתוך בסטטוסים השונים. כל נבדק מדורג לפיכך, כשייך אחד מארבעת הסטטוסים, על-פי פרופיל תשובותיו בשאלון כולו.

שאלון דימוי עצמי רחמודי וחברתי (Bracken, 1992)

שאלון זה סדרה של 24 שאלות המתבססות על מדד צוכר ורחב שימוש, ה-"Multidimensional Self-Concept Scale" של Bracken (1992), שתורגם והותאם לעברית על-ידי Zeidner (1996) ועובד במחקרה של שלייר (1996). השאלון נחלק לשני סולמות: דימוי עצמי לימודי ודימוי עצמי חברתי. דימוי עצמי כולל 12 פריטים ומתייחס לתפיסתו של הנבדק את עצמו

מבחינת יכולת רימודית ותפקיד הלכה למעשה. פריטים לדוגמא הם "לעתים קרובות אני לא מבין את החומר הנלמד בכיתה", "בדרך כלל אני מצליח יפה בבחינות". דימוי עצמי חברתי כולל 12 פריטים ומתייחס להערכת התלמיד את יכולת טליצור קשרים חברתיים ותפיסותיו את דעת אחרים עליו מההיבט מהחברתי הבין-אישי. לדוגמא: "אני מסתדר טוב עם אנשים אחרים", השאלון בנוי על-פי סולם ליקרט בן ארבע דרגות (מ-1- מאד לא מתאים, ועד 4- מאד מתאים). השאלון המלא מוצג בנספח 2.

ניתוח גורמים (Principal-Axis Factor Analysis) עבור 24 שאלות משני הסולמות באמצעות רוטציה מסוג Varimax העלה שני גורמים אורתוגונליים ($eigenvalues > 3.4$) - דימוי עצמי חברתי ודימוי עצמי לימודי, המסבירים 28.5% ו-14.2% בהתאמה, מן השונות הכללית, סה"כ השונות המוסברת על-ידי שני הגורמים היא 43%.

כל 12 הפריטים השייכים לדימוי עצמי לימודי (פריטים 1-12) טוענים משמעותית על גורם זה, עם טעינויות הנעות בין 42. ל-71. באופן דומה, כל 12 הפריטים השייכים לדימוי עצמי חברתי (פריטים 13-24) טוענים משמעותית על גורם זה, עם טעינויות בין 44. ל-76.

נתוני המהימנות שדווחו עבור השאלון המלא, שחושבו על מדגם של 2510 נבדקים בכיתות ה' עד יב' מצביעים על מהימנות גבוהה של שני הסולמות: דימוי עצמי לימודי: $\alpha = .91$ ודימוי עצמי חברתי: $\alpha = .90$ (Bracken, 1992).

במחקרה של שלייר (1996) שנערך על מדגם גדול של מתבגרים בישראל ($n=2495$), נמצאו נתוני מהימנות של הדימוי העצמי הלימודי והחברתי, $\alpha = .85$ $\alpha = .87$. בהתאמה, במחקר הנוכחי נמצאו נתונים דומים: $\alpha = .86$ עבור דימוי עצמי לימודי ו- $\alpha = .88$ עבור דימוי עצמי חברתי.

תתי-סולמות מתוך סולם טנסי למושג עצמי (Tennessee Self-Concept – TSCE:2, & Warren, 1996)
(Fitts)

כדי לייצג במחקר תחומים נוספים של דימוי עצמי שאינם נכללים בשאלון של Bracken, נעשה שימוש גם בסולם טנסי לדימוי עצמי. שאלון זה, בגרסתו המלאה למבוגרים (גיל 13 ומעלה) כולל 82 היגדים ובהם תיאורים עצמיים. על הנבדק להשיב עד כמה כל היגד מתאר אותו על סולם ליקרט בן 5 דרגות (מ-1-לא מתאים כלל, ועד 5-מתאים מאד). במחקר זה נעשה שימוש בעיבוד העברי שנעשה

על-ידי פרנקל (ללא שנה). ובו השתמשנו בשניים סולמות מתוך סולמות השאלון – דימוי עצמי אישי וגופי (ראה נספח 3).

נתוני המהימנות לסולמות השונים ולציון הכללית כפי שדווח במדגם הסטנדרטיזציה שכלל 1944 נבדקים, נעו בין $\alpha = .73$ ל- $\alpha = .95$ (Fitts & Warren). במחקרי הנוכחי, מקדם המהימנות עבור דימוי עצמי הינו $\alpha = .81$, ובעבור דימוי אישי, $\alpha = .82$.

שאלון אישיות (Personality Inventory-Revised – NEO-PI-R, Costa & McCrae, 1988)

שאלון NEO-PI-R, שפחות על-ידי Costa & McCrae (1998), נחשב לשאלון המוביל והעדכני ביותר לבחינה אופרציונלית של מודל חמשת הגורמים: פתיחות (Openness), מצפוניות (Conscientiousness), מוחצנות (Extraversion), תואמות (נועם) (Agreeableness) ורגשנות (Neuroticism). חמשת מאפייני האישיות נמדדו במחקר זה על-ידי גרסה מקוצרת זיידנר (2002, ראה גם נספח 4).

המבחן תוקף במדגמים רבים וגדולים. מקדם המהימנות של הגרסה של המקורית באורכה המלא, נעה בין $\alpha = .76$ ל- $\alpha = .93$ (Costa & McCrae, 1988, 1992). נתוני מהימנות, כפי שדווחו על ידי Roberts (2001) לשאלון OCEANIC: פתיחות (O): $\alpha = .80$, מצפוניות ©: $\alpha = .87$, מוחצנות (E): $\alpha = .90$, תואמות (A): $\alpha = .88$, רגשנות (N): $\alpha = .89$, במחקר הנוכחי התקבל מקדמי המהימנות הבאים: פתיחות (O): $\alpha = .84$, מצפוניות (C): $\alpha = .86$, מוחצנות (E): $\alpha = .84$, תואמות (A): $\alpha = .86$, רגשנות (N): $\alpha = .84$, מקדמים אלה מקבלים למקדמי המהימנות שדווחו על-ידי Roberts (2001).

OCEANIC-Openness, Conscientiousness, Extraversion Agreeableness Neuroticism Index Condensed 5

Costa & McCrae - NEO-PI-R/Neo Five Factor Inventory (NEO-FFI) Short Form.

סולם אנדלר לחרדה רב-ממדית (EMAS: Endler's Multidimensional Anxiety Scales, Endler,)

(Edwards & Vitelli, 1991)

מדד זה כולל שני סולמות למדידת סוגים שונים של חרדה בסיטואציות שונות, המיועדים להערכה של חרדה מצבית (תגובות חרדה למצב ספציפי) ותכונות חרדה (נטיית האדם לחוש חרדה לאורך סיטואציות):

1. סולם מצבי (State Anxiety Scale – EMAS-S). סולם דיווח עצמי זה כולל 20 פריטים הבוחנים את התגובה המצבית ברגע נתון. עשרה פריטים מתייחסים לרכיב אוטו נומי-רגיש של חרדה מצבית, ועשרה פריטים מתייחסים למרכיב של דאגה ברמה הקוגניטיבית. על הנבדק לדרג גד כמה כל פריט מאתר את הרגשתו באותו הרגע, על סולם של 1 עד 5. לדוגמא: עד כמה אתה מרגיש שברגע זה: "ידיך מזיעות" (רכיב אוטונומי-רגיש), "אתה מרגיש חסר אונים" (דאגה קוגניטיבית). (ראה נספח 5).
 2. סולם תכונתי (Trait Anxiety Scale –EMAS-T). סולם דיווח עצמי זה כולל 60 פריטים המודדים את נטיית האדם לחוות חרדה בארבעה סוגי סיטואציות הרלוונטיים לטווח רחב של חוויות: סיטואציות הכוללות הערכה חברתית, סיטואציות מסוכנות מבחינה פיזית, סיטואציות עמומות ו סיטואציות של רוטיניות. על הנבדק לדרג את תחושתיו בכל אחת מהסיטואציות המתוארות לעיל על סולם של 1 עד 5. לדוגמא, ביחס לסיטואציות הכוללות הערכה חברתית, הנבדק צריך לתאר דע כמה הוא "מחפש התנסויות כאלו", וכו'. כך לגבי ארבעת סוגי הסיטואציות (נספח 6).
- סולם EMAS תוקף במגוון אוכלוסיות בארה"ב וקנדה, ביניהן מבוגרים, סטודנטים, מתבגרים ואוכלוסיות קליניות וצבאיות. מקדם המהימנות של EMAS-S נע בין $\alpha = .88$ ל- $\alpha = .94$, מקדם המהימנות של EMAS-t נע בין $\alpha = .82$ ל- $\alpha = .69$ (Endler, Edwards & Vitelli, 1991).
- במחקר הנוכחי, מקדמי המהימנות שהתקבלו עבור תתי-בסולמות הינם משביעי רצון. היינו, עבור EMAS-S מקדם המהימנות הינו $\alpha = .88$ ומקדם המהימנות של EMAS-t $\alpha = .84$ ל- $\alpha = .89$.

שאלון רווחה נפשית (MHI: Mental Health Index, Viet & Ware, 1983)

השאלון כולל 38 היגדים המתייחסים לרגשות נפשית ורווחה נפשית במשך השבועיים האחרונים. הנבדק מתבקש להשיב כמה פעמים חש כמתואר במשפט, והתשובות ניתנות על גבי סולם

ליקרט הנע בין 1 (אף פעם) ל-6 (מתיד). ניתן להתייחס לשאלון בשלוש רמת (פלוריאן ודרורי, 1990). ברמה המפורטת ביותר ניתן להפיק מן השאלון חמישה סולמות: לחץ (למשל, "הרגשתי לחץ או דרגה"). דיכאון (למשל, "הרגשתי עצוב וענום"), אובדן שליטה (למשל, "הרגשתי שאני מאבד שליטה על הדרך בה אני פועל, מדבר, חושב או מרגיש"), רגש בחובי כללי (למשל, "הרגשתי אוהב ורצוי"), קשרים רגשיים (למשל, "חיי היום-יום שלי היו מלאים באירועים מעניינים"), בנוסף, ניתן להפיק מן השאלון מדד כללי של רווחה נפשית. במחקר הנוכחי השתמשנו בסולם הרווחה הנפשית ובקשיים רגשיים (ראה נספח 7). בתרגום של השאלון לעברית נתקלנו מהימנות גבוהות לכל חמשת הסולמות. טווח המהימנות נע בין $\alpha = .91$ ל- $\alpha = .76$ (פלוריאן ודרורי, 1990). במחקר הנוכחי, נעשה שימוש ב-36 מתוך 38 ההיגדים, בשל דרישות משרד חינוך להפחית שני היגדים, מחשש לרווח התלמידים והם: "הרגשתי שלאחרים היה טוב יותר לו הייתי גבוהים: $\alpha = .96$ עבור כולו (36 פריטים), $\alpha = .92$ עבור גורם הרווחה הנפשית.

ציפיות הורים לכידות משפחתית (לשייר, 1996)

שאלון זה חובה לצורך מחקרה שלייר (1996) ועוסק בציפיות הורים ובתפיסת דפוסי היחסים במשפחה בכלל. השאלון כולל 12 היגדים. באשר התשובות האפשרי נע בין 4-1 לפי תפיסת הנבדק את מידת ההתאמה של הפריט לתחושותיו (מ-1- לא מתאים כלל ועד 4- מתאים מאד). משאלון זה הופק שני מדרים: א, לכידות משפחות: ב, ציפיות ממני ליותר מדי". (השאלון המלא בנספח 8). מקדם המהימנות של השאלון כפי שנמצא על-ידי מבחרי השאלון הינו $\alpha = .87$ (שלייר, 1996) במחקר הנוכחי התקבלה מהימנות דומה $\alpha = .89$

שאלון פרטי רקע לנבדק

במטרה לאפיין המדגם, כלל שאלון זה מידע אישי על התלמיד: מינו, דרגת הכיתה בה הוא לומד, גילו, ארץ לידה, ארץ לידת ההורים ושנת עלייה. בנוסף, שאלון זה כלל שאלות שמטרתן הייתה לאפשר שיוך הנבדק לקבוצת המחקר או ביקורת וכלל את בשאלות הבאות: האם אותרת בעבר כתלמיד מחונן? באיזה גיל אותרת? האם השתתפת במסגרת למחוננים? באילו שנים? מה שם המסגרת?

פרטי רקע

תלמיד יקר

הננו מודים לך על הסכמתך להשתתף במחקר, הנערך במסגרת אוניברסיטת חיפה.

מחקר זה משמש את הבסיס לעבודת הדוקטורט שלי, ומטרתו בחינת נושאים מרכזיים הקשורים בתהליך ההתבגרות ובגורים המשפיעים על תהליך זה. במסגרת המחקר תתבקש לענות על מספר שאלונים, העוסקים בתפיסות עצמיות ובתחושות שונות שלך כלפי עצמך וכלפי משפחתך וסביבתך.

למשל, השאלונים יכללו שאלות בהן תתבקש לתאר את עצמך ("אני בדרך כלל מצליח /לא מצליח יפה בבחינות", "אני אוהב /לא אוהב מסיבות עם הרבה אנשים"), את משפחתך ("הורי גאים /לא גאים בי", "אני מרבה /לא מרבה לריב עם הורי"), או את תחושותיך בזמן האחרון ("בזמן האחרון הרגשתי רגוע או משוחרר ממתח", "בזמן האחרון הרגשתי אדם עצבני מאד").

השאלות יוצגו באופן כזה בו תתבקש להקיף בעיגול מספר המייצג עד כמה היגד מתאר אותך. נדגיש כי אין תשובות נכונות או בלתי נכונות ונבקש לציין כי חשוב לנו במיוחד כי תענה על השאלות בכנות ובתשומת לב.

תשובותיך הינן חסויות ואנונימיות ולא ייעשה בהן כל שימוש מלבד שימוש סטטיסטי מחקרי.

נבקשך כעת לציין מספר פרטי רקע, לצרכים סטטיסטיים בלבד:

מין: ז / נ (נא הקף בעיגול)

דרגת הכתה בה אתה לומד: י / יא / יב (נא הקף בעיגול)

גילך: _____

ארץ לידה: _____ (אם לא "ישראל"), ציין שנת עלייה _____

ארץ לידת האם: _____

ארץ לידת האב: _____

מסגרת הלימודים בה אתה לומד כיום: כתה רגילה / כתת מחוננים

האם אותרת בעבר על ידי משרד החינוך כתלמיד מחונן? כן / לא אם כן, באיזה גיל? _____

האם השתתפת בעבר במסגרת כלשהי לטיפול מחוננים? כן / לא

במידה וענית "כן" אנא ציין את שם התכנית /מרכז ההעשרה _____

הכתות בהן למדת בפרויקט למחוננים:מכתה _____ עד כתה _____

ראיון סטטוס זהות: התבגרות מוקדמת ותיכונה

שם: _____ תאריך הראיון: _____
 כתי: _____ שעות הראיון: _____
 בית ספר: _____ שם הראיון: _____
 מין: _____

הוראות למראיין: יש לכתוב באופן מפורט, מלה במלה, את התשובה שנתן הנבדק. באם שאלה כלשהי לא ברורה לנבדק, יש להבהיר אותה, ולציין זאת ליד השאלה (לציין מה הייתה ההבהרה שניתנה לנבדק).

הוראות לנבדק: "ארצה לשוחח איתך באשר לתכניותיך ודעותיך בתחומים שונים. נעבור על כמה קטגוריות של תכניות לעתיד ואני ארצה להבין מה אתה חושב לגבי כל אחת מהן.

חשוב לי מאוד כי תענה בכנות. קח את הזמן שאתה צריך לחשוב.

אני מזכיר/ה לך כי תשובותיך תישאר חסויות לחלוטין ולא יעשה בהן כל שימוש, מעבר לשימוש סטטיסטי למחקר."

פתיחה כללית

בן כמה אתה? _____

באיזו כיתה אתה לומד? _____

האם זו כיתה רגילה או כיתה מחוננים? _____

האם אותרת בעבר כמחונן ע"י משרד החינוך? _____

(אם כן), מתי? _____

עבור תלמידים שאינם בכיתה מחוננים (יום) האם השתתפת בעבר במסגרת כלשהי למחוננים? _____

מהי המסגרת (נסה להבין באופן מדויק את המסגרת והיקפה-יום בשבוע / חוג וכו') _____

(עבור תלמידים מחוננים בכל המסגרת) באילו גילאים (מכתה עד כיתה)? _____

מאיפה אתה (בארץ)? _____

איך אתה מרגיש לגבי מגוריך ב _____ ?

האם הוריך בחיים? _____

(אם לא): בן כמה היית כאשר אמך/אביך נפטר/ה? _____

האם הוריך נפרדו או התגרשו פעם? _____

(אם כן): באיזה גיל היית כשהוריך נפרדו? _____

(אם מתאים): עם מי מהם אתה גר? _____

(אם מתאים): האם מישהו מהוריך התחתן מחדש? _____

(אם כן): בן כמה היית באותו הזמן? _____

האם תוכל לספר לי משהו על השכלתו של אביך? _____

במה הוא עובד? _____

ומה השכלתה של אמך? _____

האם היא עבדה או עובדת מחוץ לבית? _____

(אם מתאים): במה היא עובדת?

האם יש לך אחים או אחיות? כמה? מה מיקומך בין האחים?

תכניות בתחום המקצועי-פתיחה

באיזו כיתה אתה עכשיו?

באיזו מגמה אתה לומד(מהם המקצועות המורחבים)?

כיצד בחרת ללמוד במגמה זו?(מה היו השיקולים)?

מתי התחלת להתעניין בלימודים במגמה זו?

האם מישהו השפיע על בחירתך (הורים, חברים)?

האם התלבטת בין מגמה זו למגמה אחרת?

(אם כן): מה גרם לך לבחור בסוף במגמה שבחרת?

האם הייתה זו החלטה קשה?

האם אתה מרוצה מבחירתך?

האם אתה יודע מה תרצה לעשות אחרי שתסיים ב"ס, מבחינת צבא, לימודים, עבודה ו /או

נישואין?

(המשך לסט המתאים של שאלות, לפי תשובתו הקודמת של הנבדק: צבא, לימודים, עבודה ו /או

נישואין. סמן את סדר התחומים ששאלת עליהם את הנבדק)

(אם אומר "לא יודע", שאל:מה נראה לך אפשרי יותר שיקרה: שתמשיך ללמוד אחרי הצבא/בי"ס או שתחפש עבודה? המשך לסדרת השאלות המתאימות.) (אם התשובה היא שוב "לא יודע" – עבור תחום אחר תחום, ושאל את הנבדק)

תכניות בתחום המקצועי-שירות צבאי

האם אתה מתכוון להתגייס לצבא?

(אם לא, עבור לתחומים אחרים של תכניות בתחום המקצועי)

(אם כן): האם יש לך כיום תכניות מה תרצה לעשות בצבא?

איך הגעת להחלטה על _____ (שאל על תכניות עתידיות, אם ידועות, אם לא ידועות, שאל על תחום צבאי עיקרי)

(אם אין תחומי עניין מגובשים, דלג על השאלה זו ושאל:)

מה אתה מתכוון להשיג באמצעות השירות הצבאי(ואז לחלק המסכם של "תכניות מקצועיות").

מתי התחלת להתעניין ב _____ ?

מה מושך אותך ב _____ ?

האם יש משהו שלא כ"כ מושך אותך בתחום זה?

(אם מציין באופן ספונטני מספר תחומים, שאל על כל אחד בנפרד.)

האם חשבת פעם על תחומים אחרים חוץ מ _____ ?

(מנה את כל התחומים שהזכרו ע"י המראיין מקודם)

(אם כן, חזור על השאלות לגבי מתי התחיל להתעניין ואופי המשיכה לנושא.)

עד כמה שקלת ברצינות כל אחד מהתחומים שהזכרת?

לתלמידים שהגדירו בבירור החלטה: (האם אתה מרגיש שאי פעם החלטת (או התלבטת) באופן
 אקטיבי בין _____ א _____? _____
 האם זה הייתה החלטה קשה? _____
 מה עזר לך לקבל את ההחלטה? _____
 האם מישהו השפיע על בחירתך (הורים, חברים)? _____
 (לתלמידים שלא הגדירו בבירור החלטה:) האם אתה מרגיש שבחירת תפקיד בצבא היא משהו
 שאתה מנסה לעשות ולהחליט עכשיו, או שאתה מרגיש שזה משהו שתיתן לזמן לעשות את שלו ואז
 תראה מה קורה? _____
 האם אתה יודע מתי תרצה לעשות את ההחלטה הזו? _____
 מה אתה עושה כדי לקבל מידע שיעזור לך לקבל החלטה? _____
 האם אתה מרגיש שזו החלטה חשובה עבורך שעליך לעשות עכשיו, או שאתה עסוק יותר בדברים
 אחרים עכשיו? _____
 על סולם בן 7 דרגות – איזו חשיבות יש לנושא השירות הצבאי בחייך? 7 פירושו "חשוב מאד" ו- 1
 פירושו "כלל לא חשוב".

(המשך לתחומים האחרים של תכניות בתחום המקצועי)

תכניות בתחום המקצועי – לימודים

(אם מתאים:) האם יש לך כיום תכניות מה תרצה ללמוד? _____
 איך הגעת להחלטה על _____? (שאל על תכניות עתידיות, אם ידועות, אם לא ידועות, שאל על
 תחום לימודים עיקרי) _____
 (אם אין תחומי עניין מגובשים, דלג על שאלה זו ושאל" מה אתה מתכוון להשיג באמצעות הלימודים":
 ואז עבור לחלק המסכם של" תכניות מקצועיות".)
 מתי התחלת להתעניין ב _____? _____
 מה מושך אותך ב _____? _____
 האם יש משהו שלא כ"כ מושך אותך בתחום זה? _____
 האם מישהו השפיע על בחירתך (הורים, חברים)? _____
 (אם מציין באופן ספונטאני מספר תחומים אחרים חוץ מ _____? _____
 (מנה את כל התחומים שהוזכרו ע"י המראיין מקודם)
 (אם כן, חזור על השאלות לגבי מתי התחיל להתעניין ואופי המשיכה לנושא.)
 עד כמה שקלת ברצינות כל אחד מהתחומים שהזכרת? _____
 (לתלמידים שהגדירו החלטה:) האם אתה מרגיש שאי פעם החלטת (או התלבטת) באופן אקטיבי בין
 _____ א _____? _____
 האם זו הייתה החלטה קשה? _____
 מה היה עזר לך לקבל את ההחלטה? _____
 (לתלמידים שלא הגדירו בבירור החלטה:) האם אתה מרגיש שבחירת מקצוע היא משהו שאתה
 מנסה לעשות ולהחליט עכשיו, או שאתה מרגיש שזה משהו שתיתן לזמן לעשות את שלו ואז תראה
 מה קורה? _____

האם אתה יודע מתי תרצה לעשות את החלטה הזו? _____
 מה את עושה כדי לקבל מידע שיעזור לך לקבל החלטה? _____
 האם את מרגיש שזו החלטה חשובה עבורך שעליך לעשות עכשיו, או שאתה עוסק יותר בדברים
 אחרים עכשיו? _____
 על סולם בן 7 דרגות- איזו חשיבות יש לנושא הלימודים בחייך? פירושו" חשוב מאד" ו-1 פירושו
 "כלל לא חשוב"

תכניות בתחום המקצועי – עבודה

אישו סוג עבודה היית רוצה למצוא? _____
 איך הגעת להחלטה על _____? _____
 מתי התחלת להתעניין בסוג זה של עבודה? _____
 מה לא כ"כ מושך אותך ב _____? _____
 (אם מציין אפשרויות רבות, שאל על כל אחת בנפרד.)
 האם חשבת פעם על סוגים אחרים של עבודה חוץ מ _____? _____
 (מנה את כל החתומים שהזכרו קודם.)
 חזור על סדרת השאלות שלעיל עבור כל תחום שהזכר שלא דנתם בו קודם.
 עד כמה שקלת (או אתה שוקל) ברצינות כל אחת מהתכניות שהזכרת? _____
 (התלמידים שהגדירו בבירור החלטה:) האם אתה מרגיש שאי פעם החלטת (או התלבטת) באופן
 אקטיבי בין _____ ו _____? _____
 האם הייתה זו החלטה קשה? _____
 מה עזר לך לקבל את ההחלטה? _____
 (התלמידים שלא הגדירו בבירור החלטה:) האם אתה מרגיש שבחירת מקצוע (קריירה) היא משהו
 שאתה מנסה לעשות ולהחליט עכשיו, או שאתה מרגיש שזה משהו שתיתן לזמן לעשות את שלו וזאת
 תראה מה קורה? _____
 האם אתה יודע מתי תרצה לעשות את החלטה הזו? _____
 מה אתה עושה כדי לקבל מידע שיעזור לך להחליט? _____
 האם אתה מרגיש שזו החלטה חשובה עבורך שעליך לעשות עכשיו, או שאתה עוסק יותר בדברים
 אחרים עכשיו? _____
 האם שקלת ברצינות להמשיך את לימודך אחרי בתיכון? _____
 (אם כן:) האם תוכל לתאר מה חשבת בזמן זה? _____
 (אם מתאים:) למה החלטה לא להמשיך בלימודים? _____
 על סולם בן 7 דרגות- איזו חשיבות יש לנושא העבודה בחייך? 7 פירושו" חשוב מאד" ו-1 פירושו
 "כלל לא חשוב"

תכניות בתחום המקצועי – חלק מסכם

לרוב ההורים יש תכניות לגבי הבן (או הבת) שלהם. הם רוצים שהם יתעניינו בדברים מסוימים, או
 יעשו דברים מסוימים. האם תכניות כאלו עבורך? _____

האם אתה חושב שהורריך מעדיפים תכנית מסוימת, גם אם הם לא ניסו ללחוץ עליך בעניין הזה?

_____ (אם כן:) האם פעם את _____ א
_____ (אם מתאים:) איך הורריך מרגישים לדבי התוכניות שהחלטת?
כשאתה חושב על פעילויותיך בבית הספר, בתחביבים או עבודה שקשורים לתחומים שאתה רוצה להתעסק בהם, מה בהם גרם לך להכי הרבה הנאה או סיפוק?
_____ האם יש משהו בפעילויות האלו שנחשב בעיניך כלא כל-כך טוב?
_____ כיצד אתה מתאר את הרגשתך כשאתה עוסק בפעילויות האלו?
_____ מדוע אתה חושב שאתה חש כך?
_____ עד כמה אתה חושב שיהיה סומן לשנות את תכניותיך מ _____ (התכנית הברורה ביותר שהוצגה), עבור משהו טוב יותר?
_____ (אם הוא שואל: "למה אתה מתכוון "טוב יותר", ענה: " כל מה שהוא יותר בעיניך".)
_____ (אם הנבדק רומז על אפשרות לשינוי:)

_____ למה כיוון היית משנה?
_____ מה יכול לגרום לך לעשות שינוי כזה?
_____ מה הסיכוי לדעתך שתעשה שינוי כלשהו?
_____ (חזור על כל האפשרויות שהוזכרו).
כשאני מסתכלת על המספרים שדירגת בין 1 ל 7, בכל תחום עד עכשיו, אני רואה שדירגת את השירות הצבאי כ _____ מבחינת החשיבות, לימודים כ _____, עבודה כ _____ (רק רם נשאל על כתחום זה – ונישואין כ _____), ונראה שאתה מעריך יותר _____.
_____ איך אתה מרגיש לגבי זהו

למראיין:

אמור: " סיימנו כעת את הראיון, אני מאד מודה לך ששיתפת אותי בתחושותיך" שאל את הנבדק: " איך אתה מרגיש אחרי הראיון ו" (באם אתה מזהה סימנים כלשהם של קושי או רצון לדבר, הקדש את הזמן לענות לנבדק - על כל חשש שעולה אצלך לגבי הנבדק – הצב לו את מספר הטלפון שלך, באם ירגיש שהוא רוצה לדבר +יש לדווח לעורך המחקר).

סיכום

ההשרה כללית של המראיין _____
התנהגות כללית של הנבדק : (לחץ, ההרגשות, ביטול, התנגדות ועוד) _____
איך הנבדק הרגיש אחרי הראיון, לדבריו _____
סדר הקטגוריות שהנבדק ענה עליהן (יש לציין מספר ליד כל תחום):

_____ צבא

_____ לימודים

_____ עבודה

נספח 11 : טופס קידוד ומדריך לפירוט אופן הציגנת של קטגוריות החקירה והמחויבות

מספר נבדק

להקיף בעיגול: מתון בכיתת מחוננים / יום העטרה שבועי / לא מחונן

קטגוריה דומננטית _____

Very strong Considerable some Limited

חיפוש:

4	3	2	1	רמע ידע
4	3	2	1	פעילות לאיסוף מידע
4	3	2	1	עדויות לשקילת אלטרנטיבות
4	3	2	1	רצון להחלטה מוקדמת

מחויבות:

4	3	2	1	אמת ידע לגבי תוכן ומשמעות הבחירה
4	3	2	1	פעילות מכוונת ליישום הבחירה
4	3	2	1	הזרה עם אחרים משמעותיים
4	3	2	1	הקרנה לגבי העתיד
4	3	2	1	עמידות לשכנוע

קטגוריות בוחטות בראיון/ משפטים בולטים לדוגמא:

הערות/ מחשבות נוספות:

נספח 12: קידוד ראשוני של מוטיבים מרכזיים גראיונות (טופס חלקי, לדוגמא)

תכניות בתחום המקצועי - פתיחה		
מוטיבים מנספים	קטגוריות הראיון	
		באיזו כיתה אתה עכשיו?
		י"א
		באיזו מגמה אתה לומד (מהם המזמעות המורחבים)?
צורך להוראות, רהשוויץ להיות חלק מהסטנדרט		פיזיקה, כימיה, מתמטיקה, אנגלית, שזה סטנדרת בכיתה.
		כיצד בחרת ללמוד במגמה זו? (מה היו השיקולים)?
ביחרה במה שקל, שטוב בו	מוכוונות ליישום הבחירה	זה המקצועות שהכי קל לי איתם. ספרות ותג"ך דרושים יותר זמן. וגם בעתיד אני רוצה ללכת למיון של רופאה.
		מתי התחלת להתעמין בלימודים במגמה זו?
צריך במימוש הפרטציאל בחירה באצמיה שבה קל	מוכוונות ליישום הבחירה	כימיה- רק משנה שעברה. התעניינתי בביו-כימיה, אבל המחנך שלי כיוון אותי לפי התוכניות שלי לעתיד, רפואה. השבתי על ביולוגיה, בשביל העתיד, והמחנך אמר שעדיף כימיה. פיזיקה- מאז שאני קטן אמרו לי שזה חשוב בכל תחום שאלך אליו בעתיד. מתמטיקה- זה אותו דבר, וגם נורא קל לי עם זה. זה בזמן לא לעשות. לממש את הפרטנציאל הכי גדול מכל דבר.
		האם מישהו השפיע על בחירתך(הורים, חברים)?
		המורה השפיע על הבחירה בכימיה, אבל ידעתי שאלך בכיוון. ההורים(אמא) לחצה על מחשבים. למדנו בכיתה ט', וזה לא עניין אותי. מחשבים נורא נחשב לדעת אמא, אבל אמרתי לה שדם רפואה.
		האם התלבטת בין מגמה זו למגמה אחרת?
	שקילת אלטרהטיבות סימולטנית, אבל לא משמעותית	כימיה לביולוגיה. המחנך גרם רשינוי. בכיתה י' לומדים בביולוגיה על גיף האדם, אבל הוא אמר שאה"כ לומדים דברים אחרים כמו אקולוגיה שלא מעניינים אותי.
		(אם כן:) מה גרם לך לבחור בסוף במגמה שבחרת?
	מוכוונות ליישום הבחירה	העתיד ברפואה
		האם הייתה החלטה קשה?
אין בתלבטות		לא
		האם אתה מרוצה מבחירתך?
		מאוד
		האם אתה יודע מה תרצה לעשות אחרי שתסיים בי"ס, מבחינת צבא, לימודים, עבודה ו/או נישואין?

צבא- אנסה לתלפיות, ואם לא - אז משהו נחשב אחר. לא בדיוק חשבתי.	ללכת על מה ש"נחשב"
המשך לסט המתאים של שאלות, לפי לשובתו הקותמת של הנבדק: צבא, לימודים, עבודה ו/או נישואין. סמן את סדר התחומים ששאלת עליהם את הנבדק (אם אומר "לא יודע", שאל: מה נראה לך אפשרי יותר שישרה, שתמשיך ללמוד אחרי הצבא/בי"ס או שתחפש עבודה? המשך לסדרת השאלות המתאימות). (אם התשובה היא שוב"לא לא יודע"- עבור תחום איר תחום, ושאל את הנבדק)	

תכניות בתחום לימודים	
האם יש לך כיום תכניות מה תרצה ללמוד?	מחויבות
רופאה או משחו שקשור לרופאה	
איך הגעת להחלטה על _____ ?	
זה תמיד עניין אותי תכונות בערוץ & שמדברים הייתי בקוס מד"א בקיץ שבין ט-י, ולומדים עייר, וזה מעניין. וזה לימודים קשים- מ7 עד 19, ורציתי להישאר ללמוד עוד, לא הפסיק לעניין אז הכיוון התגבש.	תחושה תמידיות קביעות
מתי התחלה להתעניין ברפואה?	
אני מתעניין במדעים מאז שהייתי קטן, בן 5 קנו לי ערכות נוספים. לגבי רפואה- לא יכול לשים את האצבע זה המחפש עם הזמן	חוסר יכולת לשים את האצבע על תחילת ההתעניינות
מה מושך אותך כ_____	
שמתקנים מרפאים, לא רק זה, זה מעניין לראות איך אפשר לעזור לנוף לתקן את עצמי	גרנדיזיות
האם יש משהו שלא כ"כ מושך אותך בתחום זה?	
שצריך להתעסק עם כל האנשים – גם מי שלא כ"כ נראה לך, אבל מוכן להתגבר	רתיעה מאנשים
מה ז"א לא כ"כ גואים לך	
אנשים שלא קל לדבר איתם, יש לך סלידה מהם בלי לדבר איתם	רתיעה מאנשים
האם מישהו השפיע על בחירתך (הורים, חברים)	
המשפחה דוברת על העתיד, אבל לא כ"כ השפיעה, יותר התעניינת	
ואם מכיוון באופן ספונטני מספר תחומים, שאל על כל אחר כנפרד	
(תחום 2) איך הנצת להחלטה על משהו שקשור לרפואה	
בזמן האחרון התחלתי לחשוב על המוח- לא יודעים על זה <u>כלום</u> נראה לי שאני אלך יותר לכיוון של חקר החוח- לא כל כך צדע	גרנדיזיות
מתי התחלה להתעניין החקר המוח	
בשנה האחרונה	
מה מושך אותך בחקר המוח	
שלא יודעים על זה כלים זה הכי מורכב שניתן לחקור מאבנך	גרנדיזיות
האם יש משהו שלא כ"כ מושך אותך בתחום זה	
לא	
האם חשבת פעם על תחומים אחרים הרן מ (כל התחומים שהוזכרו ע"י המרואיין	
לא	
עד כמה שקלת ברצינות כל אחד מתחומים שהוכרת	
די ברצינות מאוד אני יודע שלוח אני רוצה ללכת לא החלטה של ייטב בסדרי	
(לתלמידים שהגדירו בבירור החלטה)	
האם אתה מרגיש שאי פעם החלטה (או התלבטת) באופן החלטה בין האפשרויות הללו	
לא חשבתי על בחירה זה יותר בתוך הרגשה אי אפשר להיות רופא של הכול	
האם זו הייתה החלטה קשה	
חתי – כי לא בדיוק ידעתי מה אני רוצה זה עוד לא חד משמעי זה נתון לשינוי	

מחויבות	א. Knowledge ability	ב. activity directed at gathering information פעילות מכוונת לביטוי והגשמה של הביערה	ג. identification with significant others הזדהות עם אחר/ים משמעות/ים	ד. projection of - one's future הקרנה לגבי העתיד	Resistance to being swayed עמידות לשכנוע
תאיור כללי	הצגת מודעות לתוכן של כל אלטרנטיבה משמעותית (שנשקל ברצינות) ולהשלכותיה. הידע צריך להיות מעבר לידע שטחי ומקרי. וצריך להיות מדויק יחסית.	עד כמה האדם מחפש מידע שיעצור לו בתהליך החיפוש	הזרהות עם הורה, קרוב, מורה, דמוה בבי"ס או בתקשורת המוניפ, זהו מצב אופייני לסטטוס סגירות	המסוגלות להסתכל לעתיד ולתאר באילו פעילויות הוא יעסוק	עד כמה המרואין ישנה את תכניותיו העתיד
שאלות מרכזיות רלוונטיות (להסתכל גם "מסביב")	*מה מושך/לא מושך *איך הנעת להחלטה על.	*איך הגעת להחלטה *מתי התחלת להתעניין *מה עזר לך לקבל את החלטה *מה אתה עושה כדי לקבל מידע	*האם משהו השפיע על בחירתך *שאלות בחקר המסכם	אפשר לראות עד כמה ספציפית ומרחבת הקטגוריה הבאה בתוא(בד"כ זאת תהיה "עבודה")	עד כמה תהיה מוכן לשנות את תכניותיך עבור משהו טוב יותר?
ציון	1. אין כמעט ידע/ידע שגוי 2. ידע יותר מבוסס ומשמעותי 3. יש ידע זמין כמו מהאיטרגס, "שמעתי ש-" 4. רמת ידע מדויקת וגבוהה	1. אין כמעט ידע 2. יש ידע זמין כמו מהאינטרגט, "שמעתי ש-" 3. ידע יותר מבוסס ומשמעותי 4. התייעצות עם אנשים רלווגטים, אנשי מקצוע, נסיון לישות משהו שיקדם את ההבנה של הבחירה	1- אין אזכור בכלל 2- אזכור כללי 3- אזכור של דמות מובחנת אך הזפעה בינונית 4- מדבר הרבה על דמות משמעותית	1- כבר החלטתי 2- החלטה עם ספקות 3- לא חשוב במיוחד להחליט כרגע, אבל תושב על זה 4- לא יודע, יש עוד הרבה זמן	1- אשנה את תכניותיי ללא כל קושי 2- ייתכן שאשנה את תכניותיי 3- לא סביר שארצה לשנות לשנות את החלטתי העתיד

מחויבות	א. Knowledge ability.	ב. activity directed at gathering information פעילות מכוונת לביטוי והגשמה של הביערה	ג. evidence of considering alternative potential identity עדויות לשקילת אלטרנטיבות	ד. desire to make an early decision רצון לעשוע החלטה מוקדמת
תאור כללי	הצגת מודעות לתוכן של כל אלטרנטיבה משמעותית (שנשקל ברצינות) ולהשלכותיה. הידע צריך להיות מעבר לידע שטחי ומקרי. וצריך להיות מדויק יחסית.	עד כמה האדם מחפש מידע שיעזור לו בתהליך החיפוש	עד כמה האדם מחפש מידע ל אלטרנטיבות אחרות ומחפש אותך	עד כמה האדם מחפש לערוך את ההחלטה כבר בשלב מוקדם
שאלות מרכזיות רלוונטיות (להס תכל גם "מס ביב")	*מה מושך/לא מושך *איך הנעת להחלטה על.	*איך הגעת להחלטה *מתי התחלת להתעניין *מה עזר לך לקבל את החלטה *מה אתה עושה כדי לקבל מידע	*האם השבת על תחומים נוספים	*עד כמה חשוב לך לעשות את ההחלטה *מתי תרצה לעשות את ההחלטה
צינון	1. אין כמעט ידע/ידע שגוי 2. ידע יותר מבוסס ומשמעותי 3. יש ידע זמין כמו מהאיטרסגס, "שמעתי ש.." 4. רמת ידע מדויקת וגבוהה	1. אין כמעט ידע 2. יש ידע זמין כמו מהאיטרסגס, "שמעתי ש.." 3. ידע יותר מבוסס ומשמעותי 4. התייעצות עם אנשים רלווגטים, אנשי מקצוע, נסיון לישות משהו שיקדם את ההבנה של הבחירה	1- אין אלטרנטיבות 2- אומר שיש אלטרנטיבות כללית 3- אלטרנטיבות פתוחב, הראה כי האדם יבדוק אותה 4- מדבר הרבה על דמות משמעותית נוספות	1- כבר החלטתי 2- החלטה עם ספקות 3- לא חשוב במיוחד להחליט כרגע, אבל תושב על זה 4- לא יודע, יש עוד הרבה זמן